

ДОКЛАД
НА НАЦИОНАЛНИЯ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ
ЗА ПРОВЕРКИТЕ В ЗАТВОРА В ГРАД ВРАЦА; АРЕСТ - ГРАД
ВРАЦА; ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ОТКРИТ ТИП „КЕРАМИЧНА
ФАБРИКА“; ПОПРАВИТЕЛЕН ДОМ ЗА НЕПЪЛНОЛЕТНИ – ГРАД
БОЙЧИНОВЦИ; АРЕСТ - ГРАД МОНТАНА

Съгласно Заповед № РД-08-21 от 05.05.2017г. на омбудсмана на Република България, екип в състав: Димитър Бонгалов и Христо Атанасов извърши проверка в периода 09.05-12.05.2017г. в затвора в гр. Враца и общежитията към него; арестите в гр. Враца и гр. Монтана.

В проверката се включи заместник-омбудсманът, г-жа Диана Ковачева, а във връзка с проверката в гр. Бойчиновци - и специалист от отдел „Права на детето“.

Съгласно чл. 28в от Закона за омбудсмана, екипът действа като Национален превантивен механизъм с правомощията на омбудсмана по чл. 28а от този закон. Докладът е публичен, съобразно чл. 4, ал. 3 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС).

Екипът благодари за оказаното съдействие от страна на администрацията в проверяваните обекти.

1. ЗАТВОР - ГРАД ВРАЦА

Комитетът за предотвратяване на изтезанията (КПИ) отчита липса на оплаквания от употреба на сила в този затвор, за разлика от други места за задържане, при посещението си през 2014г. В регистъра за употреба на сила бяха отбелязани: за 2016г. – 7 случая, а за 2017г. – 3 случая. НПМ установи законосъобразна употреба на сила и помощни средства в така отбелязаните случаи. По време на проверката не постъпиха жалби относно нерегистрирани случаи на употреба на сила.

Вече са обичайни забележките на НПМ относно инструкциите на постовете. Така например, в инструкцията на пост № 7; № 8 и № 9 /кула/ е предвидено в задълженията на надзирателя „при необходимост, в допустимите от ЗИНЗС случаи, да употреби оръжие по законно установения ред“. Чл. 116, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС изброява изчерпателно тези случаи: 1. пресичане на бягство; 2. защита от нападение, застрашаващо живота и здравето, както и при освобождаване на заложник; 3. отблъскване на групово или въоръжено нападение. Разпоредбата на т. 1 е в противоречие с конституционно право на живот, с теорията и съдебната практика относно неизбежната отбрана. Текстът противоречи на Конституцията и в тази насока е необходима промяна в нормативната уредба.

НПМ поддържа принципната си позиция, че тези постове са ненужни, а инструкциите им - опасни. Ето защо препоръчва на Главния директор на ГДИН да направи преглед с евентуални разчети за замяна на постовете с охранителна техника и създаване на зони около затвора там, където е необходимо, след изменение на Постановление № 181 от 20 юли 2009г. за определяне на стратегическите обекти и дейности от значение за националната сигурност, а на Министъра на правосъдието - да внесе изменение и допълнение към това постановление, в което да се включат поне местата за лишаване от свобода от закрит тип, съответно да внесе изменение и допълнение на ЗИНЗС за отмяна на чл. 116, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС.

И в този затвор, инструкциите не отговарят на изискванията на ЗИНЗС по отношение на външните постове в лечебните заведения. Така например, в задълженията на надзирателя е отбелязано:

„Т. 3 Лишените от свобода се охраняват с поставени белезници на ръце /всяка ръка за табла или пружина на болничното легло/ или крака.

Т. 6 При ползване на тоалет не се свалят белезниците от краката на л.св.“

Тези случаи на ползване на помощни средства не се отбелязват в регистъра за употреба на сила и помощни средства, защото се възприемат за законосъобразни. Разпъването на болнично легло с белезници на лишен от свобода е в нарушение на чл. 114 от ЗИНЗС, в който случаите на употреба на помощни средства са изброени изчерпателно, а именно: 1. за освобождаване на заложници; 2. за освобождаване на завзети помещения и сгради, съоръжения и транспортни средства; 3. за пресичане на групово нападение, барикадиране или за прекратяване на буйство или друг вид агресивно поведение; 4. при задържане на лишен от свобода; 5. когато в резултат на психическо разстройство или депресия има опасност лишеният от свобода да посегне на живота си или на живота и здравето на друго лице.

Грубо нарушение на чл. 115, ал. 3 от ЗИНЗС е тези помощни средства да се ползват без ограничение във времето. Тази незаконосъобразна практика се оценява от НПМ като изтезание по смисъла на чл. 3 от ЗИНЗС и препоръчва, за пореден път, незабавното ѝ преустановяване.

Т. 12 от тази инструкция изисква „да не позволява изпращането на лишени от свобода на места, които не може да се наблюдават“. Тази разпоредба не съответства на правото на личен живот и, още повече, не съответства на изискването за запазване на лекарска тайна. Достатъчно правни аргументи в тази насока са посочени в Закона за защита на личните данни. Чл. 51. от Кодекса за професионална етика на лекарите в България посочва нормативни изисквания, а именно: „Лекарската тайна включва всички сведения, които пациентът е споделил с лекаря във връзка със състоянието си, и факти, открити при прегледа и изследванията, извършени от последния, както и всичко, което лекарят е научил при упражняване на професията си относно пациента. Лекарската тайна се пази и по отношение на членовете на семейството на болния“.

Очевидно е необходимо Министърът на правосъдието да проведе обсъждане и да се намери нормативен баланс, свързан с опазване лекарската тайна, съответно и изрично указани изключения, свързани със сигурността на медицинския персонал.

Екип на Националния превантивен механизъм е посетил затвора в гр. Враца в периода 09.07-13.07.2012г. Оценката относно материалните условия е положителна: *„Въпреки добрите условия, към момента на проверката отново беше констатирана пренаселеност – не са достигнати изискваните от закона 4 кв. м. площ на лишен от свобода. От началото на 2012г. са постъпили 278 и са освободени 306 лишени от свобода. В следствие на променен режим в по-лек, 47 лишени от свобода са прекатегоризирани за преминаване в общежитие от открит тип. Тенденцията е благоприятна за годината, но се установява нежелание на лишените от свобода за преместване в общежитие, поради по-лошите битови условия там. Инвестиционната програма на правителството по отношение на затвора е изпълнена, с изключение на планираната газификация със срок 31.08.2010г., което е по-скоро въпрос на енергийна ефективност и в този смисъл не се оценява като приоритет от екипа на Националния превантивен механизъм.“*

Тази констатация е споделена от Комитета за предотвратяване на изтезанията при посещението му през 2014г. в този затвор: *„Всички посетени затвори, с изключение на този във Враца, се характеризираха с особено лошото си състояние, което беше най-силно изразено в затворите в Белене и Бургас“.* *„По време на посещението, той помещаваше 547 затворника в участък от затворен тип¹, от които 34 бяха с мярка за неотклонение, а останалите бяха осъдени (в това число 15 осъдени на доживотен затвор).*

Материалните условия бяха в общи линии по-добри от тези в другите посетени затвори, поради значителните освежителни дейности, извършени през 2009г. Всички килии разполагаха с добър достъп до естествена светлина и подходяща вентилация. Като се вземе това предвид, повечето от тях бяха пренаселени², а цялото заведение показваше ясно изразени признаци на износване и се нуждаеше от преобоядисване.“

Капацитетът, по данни на администрацията в затвора към 09.05.2017г., е 336 лишени от свобода. Капацитетът съответства на официално предоставения на КПИ от българската страна през 2015г. През годините, корпусът е бил натоварен към 31 декември както следва: 2012г. – 488; 2013г. - 435; 2014г. – 439; 2015г. – 439. В корпуса на затвора, към деня на проверката на НППМ, имаше 392 лишени от свобода. Очевидно тенденцията е към доближаване до капацитета, но и налице хронична пренаселеност. Взетите мерки през 2017г. в тази насока не дават нужния ефект. Така например, в стая 411 на 6-та група бяха разположени 7 лица на площ 27.04 кв. м. /5.2 м. на 5.2 м./, тоест на 3.86 кв. м. обща площ. Санитарният възел заема 3.6 кв. м. /1.95 м. на 1.85 м./, тоест 3.6 кв. м. Жилищната площ е 23.44 кв. м. На настанено лице се полагаха 3.37 кв. м. Замереното изкуствено осветление бе 150 лукса, а дневна светлина - 55 лукса. Липсата на достатъчно осветеност се дължи на малък размер на прозорците. Администрацията споделя затрудненията си поради обстоятелството, че стената е от камък и значителна по размер. Трудно е да се разширят помещенията, въпреки че при предстоящ ремонт е възможно.

¹ За официален капацитет от 340 места.

² Осем до десет лишени от свобода в по-големите килии (с площ от около 22 м²) и килии за по двама лишени от свобода с площ по-малко от 8 м² всяка.

Видимо е, че след основния ремонт на затвора не се полагат нужните грижи за поддръжката на корпуса. По данни на лишените от свобода, при валежи, влагата се просмуква през стената. В някои от спалните помещения на горния етаж са видими петна от течове на покрива. Особено зле е състоянието на така наречените „клубове“, които са в изключително лошо състояние и явно се нуждаят от ремонт. Обзавеждането в тях е крайно недостатъчно, за да изпълнят предназначението си /две пейки, на места са захвърлени пружини/. В други затвори, в тези места се оборудват фитнес зали с подръчни средства. На всеки етаж има трапезария, но липсва кухненски блок, в който лишените от свобода биха могли да ползват общи вещи, като котлон, посуда, хладилник, каквато добра практика се наблюдава в други затвори. Желанието на лишените от свобода да оборудват тези помещения със собствени средства е неизпълнимо, поради съществуваща ограничителна заповед относно даренията.

Само на един от етажите в помещенията има бутон за връзка с надзорния състав.

Местата за свиждане не се различават от тези в другите затвори и подлежат на същите принципни забележки, които НПМ вече е направил. Мястото за удължено свиждане не е променено и е с елементарно обзавеждане /маса и столове/. Съществува възможност само за преградно свиждане /8 места/, като дори и при свиждане с адвокат материалите се подават през врата.

В периода 31.03 - 11.05.2017г. калорийния състав на храната се движи в диапазон от 2 500 до 3 000 калории, с изключение на два дни, когато е бил към долната граница, но в нормата от 2 200 калории. Средно, дневният хранителен оклад за 2016г. е в рамките на 2 622 ккал – 3,70 лв. Веднъж седмично се предоставят яйца и плодове /ябълка/.

Като цяло, не се установи незаконосъобразна дисциплинарна практика. Жалбите на лишените от свобода бяха свързани с липса на данни относно оценката на риска, във връзка с промяна на правния им статус; възможностите за полагане на труд и цените в лавката.

Затворът разполага с добра материална база за придобиване на образование. Учениците в началото на учебната 2016г. - месец септември - са били 181 лишени от свобода, а през месец май 2017г. – 140 л. св. Брой работещи /справка от ТРЗ за I тримесечие на 2017г./: по щата на затвора – 55 л. св.; доброволен труд по чл. 80 от ЗИНЗС – 84 л. св.; работещи на външни работни обекти – 15 л. св.

Очевидно, възможностите за полагане на труд са силно ограничени. В тази връзка е издадена заповед № 139/24.04.2017г. на началника на затвора за назначаване на комисия, както и са утвърдени критерии за подбор на лишени от свобода за работа по домакиния щат. В т. 3 от тези критерии са въведени ограничения, свързани с наложени дисциплинарни наказания и изискуем срок от 3 месеца след изтичане на срока от последното наказание. При по-тежки или „сериозни“ /вероятно системни/ нарушения, този период е най-малко 6 месеца.

По принцип, тези критерии са в компетенциите на Министъра на правосъдието. НПМ ще се въздържа от конкретен коментар, поради вече изложени принципни проблеми в системата, които се нуждаят от нормативно решение. Отчитаме, че администрацията на затвора се е съобразила с предходни

препоръки на НПМ. Не може да не се отбележи липсата на дисциплинарно наказание през 2016г. във връзка с отказ за полагане на труд, както и липсата на жалби от лишени от свобода в тази насока. Съществен проблем, осъзнаван и от социалните работници, е липсата на възможности за полагане на платен труд, поради което се полагат усилия тази ниша да се запълни с доброволен труд. Това създава значително напрежение и натовареност в работата на администрацията. Очевидно, Държавно предприятие „Фонд затворно дело“ следва да положи допълнителни усилия и инициатива относно развитието на стопанската си дейност в това структурно поделение.

Във връзка с получен от НПМ конкретен сигнал за разпространение на наркотични вещества бе направено отделно проучване. Не се установи наличие, а още по-малко търговия с наркотични вещества. Преобладаващо мнение на лишените от свобода е, че в сравнение с други затвори, в този затвор няма наркотични вещества. Данните са само за наличие на „субсидол“, при това рядко. Лишените от свобода обясняват това обстоятелство с липса на платежоспособно търсене. За 2016г. са установени 24 лица като употребяващи психоактивни вещества.

2. АРЕСТ – ГРАД ВРАЦА

При предходното си посещение, НПМ констатира неблагоприятни условия за изтърпяване на процесуалната мярка „задържане под стража“, изразяващи се в липса на денонощен достъп до санитарен възел, лишаване от достатъчно осветление и вентилация. Препоръката за преместване на ареста в затвора – гр. Враца е изпълнена. Новият арест отговаря на изискуемия стандарт, с изключение на изискванията за достъп до дневна светлина. Има дефекти в извършения ремонт, като например теч в една от стаите на служителите. Поради изграждането на санитарните възли към прозореца /не съществува друго технологично решение/, бе замерено ниво на осветление – 8 лукса за дневна светлина. Ето защо, изкуственото осветление е постоянно включено. Служебните помещения за надзорния състав също не отговарят на изискванията за здравословни и безопасни условия на труд. Дневната светлина бе 12 лукса, а изкуствената - 112 лукса.

В момента на посещението бяха настанени 18 лица. 12 от помещенията са за двама човека, с жилищна площ 9.5 кв. м. Едно от помещенията е за три лица /9-то/. Пред ареста съществува празно място, което може да се усвои като отделно място за разходка, за да се избегне смесване на потоците на лишени от свобода и задържани лица.

3. ОБЩЕЖИТИЕ ОТ ОТКРИТ ТИП „КЕРАМИЧНА ФАБРИКА“

През 2012г. НПМ посочва, че собствеността на общежитието е частна: *„Министерство на правосъдието няма правно основание да извършва бюджетни разходи в тази собственост, поради което базата е оставена без поддръжка за период от над 20 години. Тя представлява две постройки на по два етажа, с външни коридори и стълбища. Ползва се обща баня и тоалетна,*

които са без отопление през зимата и в крайно лошо състояние. Лишените от свобода предпочитат да ползват през лятото дворната чеима за сутрешен тоалет“. „Лишените от свобода са поставени в изключително неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието, които могат да причинят увреждане на здравето. Затова екипът на НПМ приема, че общежитието трябва да бъде закрито или преместено.“ Оценени са усилията на администрацията за преместване на общежитието в държавна сграда, която към момента е празна, поради отпаднали нужди на Агенцията по стандартизация и метрология. Коментирана е Инвестиционната програма на Министерския съвет по отношение на общежитието в която е било предвидено:

- проектиране на реконструкцията на затворническото общежитие в сграден фонд на бивш животновъден комплекс, със срок: 30.06.2009г., стойност: 30 000 лв., източник на финансиране: бюджет 2009г.
- основен ремонт и реконструкция на затворническото общежитие в сграден фонд на бивш животновъден комплекс със срок: 31.07.2010г., стойност: 350 000 лв., източник на финансиране: бюджет 2010г.

В общежитието през 2012г. са били настанени 81 лишени от свобода, като вторият етаж на една от сградите не се ползва, но служи за резерв при поправка на дограмите на останалите помещения. Администрацията е предприела действия за усвояване на тези помещения, въпреки че капацитетът е за 123 лица, във връзка с очаквано усвояване на капацитета. Намеренията се оценяват от НПМ като добри, но нецелесъобразни. Общежитието изисква коридорно заключване през нощта, което не може да се осъществи, поради наличие на външен коридор. Ползват се кофи и шишета за тоалетна. Прозорците са недостатъчни, за да се осигури необходимият достъп на дневна светлина. Ето защо, изкуственото осветление е постоянно включено. Принос имат и лишените от свобода, които поставят пердета и дрехи на прозорците, въпреки постоянните усилия на администрацията за отстраняването на тези прегради. Банята и умивалникът са в по-лошо състояние от предходното ни посещение.

Не се спазва и режимът, като неработящите се заключват сутрин в спални помещения, поради извеждане на лишените от свобода към работните места. Дворът на общежитието има оградено преддверие и това заключване се дължи на организация, а не на необходимост. Извършват се многобройни проверки през деня, свързани със строяване и преброяване на лицата в общежитието. Извършват се системно проверки през нощта за притежаване на неразрешени вещи. По време на подготовката на доклада, след данни в медиите, такава проверка бе направена и в затвора в гр. София, с участието на длъжностни лица от ГДИН и Министерство на правосъдието.

НПМ счита за необходимо да препоръча на Главния директор на ГДИН да напомни на администрацията в местата за лишаване от свобода за правото на лишените от свобода по чл. 84, ал. 2, т 2 от ЗИНЗС за непрекъснато време за сън, не по-малко от 8 часа, както и че нарушаването на това право се разглежда като изтезание по смисъла на чл. 3 от ЗИНЗС.

При прибиране от работа, всички лишени от свобода се проверяват с дрегер относно употреба на алкохол. Данните са, че този уред не е калибриран

съобразно нормативните изисквания и че тази дейност не е обезпечена с необходимия брой подменяеми накрайници. Тестът на всички лица се извършва с един накрайник. Това се оценява като унизително, а може и да доведе до развитие на заразни болести.

НПМ препоръчва преустановяване на тази постоянна и масова практика. Подобни проверки следва да се осъществяват съобразно оценката на риска и след осигуряване на необходимия брой накрайници и калибриране на уреда.

При посещението си през 2014г. НПМ е уведомен за издаден Акт № 3195 за частна държавна собственост относно бившата сграда на Агенцията по стандартизация и не би следвало да има друг проблем за преместване на общежитието, освен финансов.

Предходен имот, взет за тези нужди, е Военно-животновъден комплекс. Мероприятието по преместване не е изпълнено, но опазването и охраната на този обект от служители на ГДИН е явно неоправдано. ДП „Фонд затворно дело“ следва да извърши преценка относно възможностите да го ползва за свои нужди, или да го продаде по реда на Закона за държавната собственост. С придобитите средства би могло да се финансират поне частично необходимите дейности по преместване на общежитието. Ако този имот не е нужен, то той би следвало да се предаде на областния управител. Ето защо НПМ препоръчва на Главния директор на ГДИН да предприеме необходимите действия относно прекратяване на неоправданите разходи по опазване на този имот, ако възможността за използването му е отпаднала.

НПМ подчертава, че това общежитие от открит тип е с най-лоши условия в Република България, въпреки изразените добри намерения от 2009г. насам за подобряване на условията. Те може да бъдат оценени само като нечовешки и унизителни, независимо че общежитието е от открит тип. Общежитието не подлежи на реконструкция, а и не е държавна собственост. Ето защо НПМ поддържа неизпълнената своя препоръка от 2012г. за преместване или закриване на общежитието.

4. ПОПРАВИТЕЛЕН ДОМ ЗА НЕПЪЛНОЛЕТНИ – ГРАД БОЙЧИНОВЦИ

През 2012г. НПМ е отбелязал в доклада си: *„Поправителният дом в гр. Бойчиновци е единственият в страната за лишени от свобода непълнолетни момчета. Аналогичен дом за момичета е създаден към затвора в гр. Сливен. Местонахождението му в гр. Бойчиновци създава затруднения на близките на лишените от свобода да поддържат социални контакти. Затруднено е и реинтегрирането на лишените от свобода в обществото.*

Като се отчита състоянието на местата за лишаване от свобода в Република България, този въпрос не може да се разглежда самостоятелно. Ако преценката на Министерство на правосъдието е домът да се запази и да остане на сегашното място, се налага създаване на условия за доближаване на начина на живот в дома до живота в обществото. Екипът на НПМ поддържа позицията, че е необходимо постепенно преминаване от групова към индивидуална програма за работа с лишените от свобода. Става въпрос за

ограничаване на наложения казармен ред за придвижване в отряди. Във връзка с това е от съществено значение евентуалната бъдеща реконструкция на сградата да бъде обвързана с автоматично отваряне и затваряне на врати, както и с преграждане на дома на отделни охраняеми зони. Добре е да се отчете и възможността за:

- намаляване на физическата охрана в коридорите през деня, за сметка на засилено видеонаблюдение;
- създаване на дежурна група от надзорен състав в помощ на социалните работници и педагозите, която да може да бъде сигнализирана и чрез паник-бутони;
- снемане на трите външни поста по така наречените кули през светлата част на деня, с изключение на времето, когато се осъществява отдых на открито;
- изграждане на инсталация за сигнализиране на надзорния състав от спалните помещения на лишените от свобода;
- възможност за свободно движение (не под строй);
- изработване на индивидуални програми за работа с лишените от свобода непълнолетни лица и съответната система за контрол по спазването ѝ“.

Тези препоръки са валидни и за пълнолетните лишени от свобода, но са крайно необходими за непълнолетните лица. Става въпрос за свободно контролирано движение на територията на дома при изпълнение на дневната индивидуална програма. Без съмнение това изисква промяна в нормативната уредба, съответно промяна и в архитектурата на дома, особено в системите за сигурност, както и нова организация на работата на надзорния състав и социалните работници.

През 2014г. КПИ установява: „В допълнение към това, КПИ бе особено впечатлен от положението в Поправителния дом в гр. Бойчиновци, където болшинство от интервюираните непълнолетни лица, лишени от свобода, се оплакаха, че служители на надзорно-охранителния състав ги бият редовно.

Делегацията изслуша няколко твърдения за насилие между затворниците в затворите в гр. Белене и гр. Враца, както и в Поправителния дом в гр. Бойчиновци. Това, обаче, бе много по-широко разпространено в затвора в гр. София, и буквално повсеместно в затвора в гр. Бургас. КПИ изразява голяма загриженост, че не са предприети никакви мерки за преодоляване на това явление, свързано с насилието между затворниците в затворите на България..“

„В Поправителния дом в гр. Бойчиновци и в затвора в гр. Белене делегацията получи много оплаквания от лишените от свобода във връзка с очевидните трудности, изпитвани от семействата им поради относителната географска и логистична изолация на двете заведения.“

„Делегацията беше особено поразена от положението в Поправителния дом в гр. Бойчиновци, където болшинството от непълнолетните лишени от свобода лица, с които бе проведено събеседване, се оплакаха, че надзорно-охранителния състав често ги бие. Твърдяното малтретиране се състоеше от плесници, удари с юмруци и ритници, както и от удари с пластмасови тръби и палки. Както и в другите посетени пенитенциарни заведения, надзорно-

охранителния състав, изглежда, че прибягва към физическо малтретиране като неофициално наказание за нарушения на правила вместо (или в допълнение към) официалните санкции³.“

„Комитетът препоръчва да се проведе щателно проучване за начина, по който функционира горепосоченото заведение, и да се предприемат подходящи мерки в контекста на резултатите от проучването. КПИ би желал да бъде уведомен за тези резултати и за предприетите мерки в рамките на три месеца.“

„Комитетът приканва българските власти да обмислят преместването на Поправителния дом от гр. Бойчиновци в по-малко, целенасочено изградено съоръжение, което да разполага с по-добра достъпност⁴.“

„Въпреки предишните препоръки на КПИ, все още няма квалифициран медицински персонал през нощта или през почивните дни в Бургаския затвор; същото положение бе видяно и в затворите в гр. Белене и гр. Враца, както и в Поправителния дом в гр. Бойчиновци.

- Във всички затвори трябва да се наблегне на допълването с фелдшери и медицински сестри, а в гр. Враца и в гр. Бойчиновци - медицински сестри;⁵

- В помещенията на затворите в гр. Белене, гр. Бургас и гр. Враца, както и в Поправителния дом в гр. Бойчиновци трябва винаги да присъства квалифицирано лице за предоставяне на първа помощ, за предпочитане с призната квалификация на медицинска сестра, в това число през нощта и през почивните дни.“

Българската страна е уведомила КПИ, че: „Поправителният дом в гр. Бойчиновци има нов ръководител и в резултат на това, атмосферата в дома е много по-спокойна. Второ, общежитията на третия етаж са ремонтирани. Трето, разработен е проект за прехвърляне на дома в гр. Враца. За тази цел вече е избрана сграда и властите набират средства. Като дългосрочна стратегия се предвижда сградата в гр. Бойчиновци да бъде превърната в затворническо общежитие от затворен тип.“

В деня на посещението на НПМ в дома бяха настанени 34 лица. Налице е устойчива тенденция за понижаване на броя на осъдените непълнолетни, като за около 5 години спадът е над 50 %.

Намеренията на администрацията в местата за лишаване от свобода е да се усвои етаж от училището към затвора в гр. Враца. Проучването ни показва, че гражданите на общината не са запознати с намеренията за преобразуване на дома в общежитие от закрит тип, независимо, че има информация за това в средствата за масово осведомяване. В Европейската харта за местното самоуправление (Страсбург, 15.X.1985г.), ратифицирана със закон, приет от 37 Народно събрание на 17.03.1995г. (ДВ, бр. 28 от 28.03.1995г.), издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (обн. с ДВ, бр. 46 от 6.06.2000г., в сила от 1.09.1995г.) е посочено, че е добре в процеса на

³ Вижте параграф 112.

⁴ Вижте параграф 108.

⁵ Съобразно обичайния стандарт на КПИ, трябва да има най-малко 18 медицински сестри в Софийския затвор, 17 в Бургаския затвор, 12 в затвора в Белене и 11 в затвора във Враца.

планиране и на взимане на решения, доколкото това е възможно, своевременно и по подходящ начин да се взема становището на органите на местно самоуправление по всички пряко засягащи ги въпроси. В тази връзка следва да се обсъдят, например, възможности за засилено полагане на доброволен труд в полза на общината; възможности ползване на спортни площадки в определено време от населението и др. Този диалог би спомогнал за избягване на евентуални негативни нагласи сред населението, обичайни при откриването на нов затвор и намиране на позитивни насоки за бъдещо сътрудничество с общността.

Установено бе едно лице, спрямо което е употребена сила при задържане от служители на МВР в гр. Сливен.

В медицинския център има назначен 1 фелдшер и не е назначен ръководител. Тоест, препоръката на КПИ не е изпълнена, но и щатът на затвора не позволява и за в бъдеще евентуалното ѝ изпълнение.

Килокалориите за времето от 27.02 до 08.05.2017г. са в диапазона от 2 700 до 3 781. Начинът на хранене по три пъти на ден не съответства на Наредба № 37 от 21 юли 2009г. за здравословно хранене на учениците. /приложение № 2 към чл. 9, ал. 2/. Веднъж седмично се предлагат плодове /приложение № 3 към чл. 10, ал. 5/.

5. АРЕСТ - ГРАД МОНТАНА

През 2012г. НПМ е установил, че: *„Арестът разполага с 15 килии и 28 места. Максималното натоварване през 2012г. е 23 задържани. Капацитетът на ареста е съобразен с минималните изисквания от 4 кв. м. площ на лице. Към момента на проверката има 10 задържани лица. В помещенията са изградени санитарни възли. Арестът разполага и с място за престой на открито.*

Би могло да се увеличат достъпът на дневна светлина и естествена вентилация, поради което е предвидено до 2015г. да се направи реконструкция и модернизация на ареста. Екипът на НПМ оценява условията в ареста като добри, в сравнение с другите арести в страната, и не отчита тази мярка в програмата на правителството като приоритетна.“

Ремонтът на ареста е осъществен. Броят на помещенията е запазен, но е намален капацитетът на 27 легла. Към момента на проверката има 8 задържани лица. Начинът на осъществяване на ремонта показва или лошо задание на комисията по чл. 45 от ЗИНЗС, или не съобразяване с изискванията на закона за назначаване на такава комисия. Тоалетната е поставена между двете легла, без прегради. Не е усвоен глух коридор, който прегражда достъпа до дневна светлина и въздух - през него е прокарана канализация. Стаята на дежурния по арест също е с недостатъчно дневна светлина.

Положеният извънреден труд е в рамките на 20 до 50 часа за тримесечие, но постъпиха данни, че не се заплаща съобразно изискванията на чл. 187, ал. 5 от Закона за Министерството на вътрешните работи. НПМ намира за необходимо да получи допълнителна информация от Главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ относно съответствието на издадената заповед на Министъра на правосъдието с изискванията на закона и данни относно спазването ѝ.

Разстоянието на ареста в гр. Монтана от гр. Бойчиновци е 16.7 километра. Като взе предвид необходимостта от извършването на нов ремонт на ареста в гр. Монтана, за да се приведе в съответствие с нормативните изисквания, и необходимостта от допълнителен надзорен състав, НПМ препоръчва на Главния директор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ преместване на ареста в гр. Бойчиновци, след извършване на нужните ремонти за преобразуване на дома в общежитие от закрит тип.

НАЦИОНАЛНИЯТ ПРЕВАНТИВЕН МЕХАНИЗЪМ ПРЕПОРЪЧВА:

До министъра на правосъдието:

Да извърши преценка и да внесе изменения и допълнения на Постановление № 181 от 20 юли 2009 г. за определяне на стратегическите обекти и дейности от значение за националната сигурност.

Да осъществи контрол върху бездействие на главния директор във връзка с наличие на мотивиран отказ или ефективни мерки относно незабавно преустановяване употребата на помощни средства /белезници/ указано в инструкциите на постове във външни лечебни.

Да извърши преценка относно законосъобразност на инструкции на външни постове с института на „неизбежната отбрана“.

Да извърши обсъждане с медицински лица от системата на ГДИН относно намиране на баланс между изискванията за опазване на лекарска тайна и сигурността на лекарския персонал, като се предложи изчерпателно изброяване на случаите на нарушаване на тази тайна.

До главния директор на ГДИН:

Да обърне внимание при подготовка на персоналия състав и назначаване на комисия по чл. 45 от ЗИНЗС да се включва изрично спазване на стандарта относно изискванията за осветеност и проветряване на места за лишаване от свобода.

Да извърши проверка относно причини и условия за неспазване изискванията на чл. 52 т.2 от ППЗИНЗС в общежития от открит тип.

Да обърне внимание на ръководителите на места за лишаване от свобода че могат да извършват проверки само през деня съобразно чл. 84, ал.2, т.2 от ЗИНЗС.

Да извърши преценка относно необходимостта от управление от страна на ГДИН на ВЖК до гр. Враца, и ако е ненужен да вземе мерки относно прехвърляне на управление или собствеността.

Да извърши преценка относно спазването на чл. 187 ал.5 от Закона за Министерството на вътрешните работи.

Да извърши необходимите действия за преместване на ареста в гр. Монтана в гр. Бойчиновци, или да планира необходими строителни дейности

относно привеждане на ареста в съответствие с необходимите нормативни изисквания.

До началника на затвора в гр. Враца

Да вземе мерки, включително с полагане на доброволен труд, а при необходимост и да внесе в УС на ДП „Фонд Затворно Дело“ докладна за финансиране с необходимите материали относно необходим ремонт и обзавеждане на така наречените „клубове“, съответно да извърши и преценка относно оборудването им.

Да съобрази начина на хранене със изискванията на Наредба № 37 от 21 юли 2009 г.

До началника на общежитие от открит тип „Керамична фабрика“

Да спазва изискванията на чл. 52, т. 2 от ППЗИНЗС.

Да преустанови употреба на проверка с дрегер на всички лишени от свобода без оценка на риска, или ако прилага тази практика да вземе мерки да обезпечи дейността с необходимите консумативи и съответна периодична проверка на уреда.

Предлага на омбудсмана на Република България да използва правомощията си по чл. 46 от ЗИНЗС и да препоръча незабавно затваряне или преместване на общежитието „Керамична фабрика“ към затвора в гр. Враца.

**ДИМИТЪР БОГАЛОВ
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„НАЦИОНАЛЕН ПРЕВАНТИВЕН
МЕХАНИЗЪМ И ОСНОВНИ ПРАВА
И СОВБОДИ НА ЧОВЕКА“**

